ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ «Θεσμική Διαχείριση Υδατικών Πόρων»			
ΣΧΟΛΗ	Σχολή Οικονομικών Επιστημών		
ΤΜΗΜΑ	Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	*Προπτυχιακό*		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	AF708	**ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ**	7ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Θεσμική Διαχείριση Υδατικών Πόρων		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	**ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**	**ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ**
Διαλέξεις	3	5
Σύνολο	**3**	**5**

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Κύκλος Υποβάθρου, Υποχρεωτικό
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι (Στην Αγγλική γλώσσα)
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Σκοπός

Η κατανόηση της οικονομικής αξίας του νερού, διδάσκει ένα ευρύ φάσμα θεμάτων που σχετίζονται με το δίκαιο των υδάτων, όπως η διεθνής και ευρωπαϊκή νομοθεσία, οι διακρατικές συμφωνίες για τη διαχείριση και τον έλεγχο των υδάτων, οι σχέσεις και η ιεράρχηση των κανόνων και των κανονισμών κ.λπ. και η πολιτική για τα ύδατα, όπως η Οδηγία Πλαίσιο για τα Ύδατα στην Ευρώπη, κοινωνικά τιμολόγια σε χώρες υψηλού εισοδήματος, κλπ.

Εκπαιδευτικά αντικείμενα

1. Κατανόηση της οικονομικής θεωρίας της κατανομής πόρων, αναγνωρίζοντας τις ιδιαιτερότητες που επιβάλλει το νερό
2. Κατανόηση της αλληλεπίδρασης της οικονομίας και της πολιτικής
3. Κατανόηση των διεθνών και ευρωπαϊκών και εθνικών νόμων για τα ύδατα με έμφαση στις οδηγίες του Πλαισίου για το Νερό και τις Πλημμύρες
4. Ανάλυση κόστους-οφέλους, ρόλων εμπορίας και τιμολόγησης νερού, εκτίμηση ζήτησης και προσφοράς, ιδιωτικοποίηση και μοντελοποίηση με λειτουργίες ζήτησης και προσφοράς
5. Ορθή τιμολόγηση του νερού

Εκπαιδευτικοί Στόχοι

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές θα μπορούν να:

1. Δημιουργήσουν μια πρακτική πλατφόρμα και να διεξάγουν θεσμική αλλά και οικονομική ανάλυση χρησιμοποιώντας τόσο θεωρητικά όσο και εμπειρικά εργαλεία για τη βιωσιμότητα των υδάτινων πόρων
2. Γνωρίζουν τεχνικές για τον προσδιορισμό των νομικών επιπτώσεων και των περιβαλλοντικών, οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων ενός σχεδίου διαχείρισης

Γενικοί στόχοι – Γενικά μαθησιακά αποτελέσματα

Σκοπός του μαθήματος είναι οι φοιτητές/φοιτήτριες να γνωρίσουν και να κατανοήσουν την οικονομική αξία του νερού ως φυσικό πόρο και κοινό αγαθό. Παράλληλα το μάθημα πραγματεύεται τους κανόνες, που σχετίζονται με το δίκαιο των υδάτων και ειδικότερα την ιεράρχηση των κανόνων, τη διεθνή και ευρωπαϊκή νομοθεσία τις διακρατικές συμφωνίες για τη διαχείριση και τον έλεγχο των υδάτων. Βασικός στόχος είναι η κατανόηση των διεθνών και ευρωπαϊκών και εθνικών νόμων για τα ύδατα, της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Ύδατα στην Ευρώπη, της

οικονομικής θεωρίας της κατανομής πόρων, της ανάλυσης κόστους-οφέλους, των ρόλων εμπορίας και τιμολόγησης νερού, της εκτίμησης ζήτησης και προσφοράς, της ιδιωτικοποίηση και της μοντελοποίηση με λειτουργίες ζήτησης και προσφοράς.

Οι φοιτητές/ φοιτήτριες έχουν έτσι την ευκαιρία να γνωρίσουν το ρόλο διεθνών οργανισμών (Ευρωπαϊκή Ένωση, Παγκόσμια Τράπεζα, Ηνωμένα Έθνη) και να μελετήσουν παραδείγματα θεσμικής διαχείρισης υδατικών πόρων σε αναπτυγμένες, αναπτυσσόμενες, και ημιανάπτυκτες χώρες μέσα από μελέτες περιπτώσεων.

Ειδικότερα επιμέρους στόχοι:

1.1 Γνώσεις

Οι φοιτητές/φοιτήτριες θα γνωρίσουν την ελληνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία διαχείρισης υδατικών πόρων, εστιάζοντας περισσότερο στην οικονομική τους διάσταση. Μέσα στο πλαίσιο αυτό θα αναγνωρίσουν τις αρχές αειφορικής πολιτικής νερού, την ολοκληρωμένη διαχείριση υδατικών πόρων, τη διαχείριση της ζήτησης του νερού τις πιθανές επιδράσεις αλλαγής κλίματος, τις αλλαγές χρήσεων γης και τις επιπτώσεις τους καθώς και την εκτίμηση επιφανειακού και υπόγειου υδατικού δυναμικού σε συνάρτηση με την ολοκληρωμένη διαχείριση λεκάνης απορροής.

1.2 Δεξιότητες

Οι φοιτητές/φοιτήτριες θα διδαχθούν τη διάδραση μεταξύ εθνικού και διεθνούς δικαίου όπως διαμορφώνει τη διεθνή οικονομική τάξη διαχείρισης των φυσικών πόρων. Παράλληλα στο πλαίσιο των ομαδικών εργασιών που θα εκπονήσουν θα μπορέσουν να γνωρίσουν την έννοια του θεσμικού πλαισίου που διέπει τη διαχείριση των υδατικών πόρων και τις παγκόσμιες περιβαλλοντικές προκλήσεις να κάνουν οικονομική αξιολόγηση σεναρίων ανάπτυξης αλλά και εκτίμηση των επιπτώσεων από έργα και προγράμματα ανάπτυξης υδατικών πόρων. Παράλληλα θα μελετήσουν και ειδικά διαχειριστικά σχέδια για τις λεκάνες απορροής περιοχών του Ελλαδικού χώρου και ειδικότερα της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας που διαθέτει σημαντικούς αλλά και διασυνοριακούς υδάτινους πόρους.

1.3 Ικανότητες

Οι φοιτητές/φοιτήτριες αναμένεται ότι θα αποκτήσουν το απαραίτητο γνωστικό υπόβαθρο και την ικανότητα επιστημονικής ανάλυσης μέσω μοντέλων (όπως το SWAT, Soil and Water Assessment Tool) η οποία είναι απαραίτητη για να κατανοήσουν το θεσμικό πλαίσιο διαχείρισης των φυσικών και ειδικότερα των υδάτινων πόρων καθότι το μάθημα αυτό αποτελεί βασικό μάθημα στην οικονομική τάξη διαχείρισης των φυσικών πόρων. Οι βασικές ικανότητες που θα αποκτήσουν οι φοιτητές/ φοιτήτριες είναι ιδίως:

1. Εφαρμογή της γνώσης στην πράξη
2. Λήψη αποφάσεων
3. Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
4. Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
5. Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

Γενικές Ικανότητες

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Οι φοιτητές/ φοιτήτριες θα λάβουν εξειδικευμένες πληροφορίες για πηγές πληροφοριών που θα χρησιμοποιήσουν κατά την ανάλυση και την εκπόνηση της ερευνητικής ομαδικής εργασίας

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Οι φοιτητές καλούνται να ενημερώνονται για τις τελευταίες εξελίξεις στο χώρο του Διεθνούς Εμπορίου και των συναλλαγών μέσα από την επικαιρότητα και να τις παρουσιάζουν προφορικά στα μαθήματα

Αυτόνομη εργασία

Οι φοιτητές καλούνται να εκπονήσουν είτε μια ατομική εργασία ή μια ομαδική με αντικείμενο ένα από τα θέματα που θα δοθούν από τον καθηγητή

Ομαδική εργασία

Οι φοιτητές καλούνται να εκπονήσουν μια ομαδική ή ατομική ερευνητική εργασία

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
Κατά τη διάρκεια παρουσίασης των ατομικών και ομαδικών εργασιών οι φοιτητές αναπτύσσουν την ικανότητα της επαγωγικής σκέψης μέσω των ερωτήσεων και της συζήτησης των εργασιών τους

Περιεχόμενο Μαθήματος

Ειδικότερα οι παραδόσεις επικεντρώνονται στης εξής θεματικές ενότητες:

1. Εισαγωγή στο θεσμικό πλαίσιο διαχείρισης υδάτινων πόρων στην Ευρωπαϊκή Ένωση- Ιστορική Αναδρομή
2. Η νομοθεσία της Ε.Ε. για τη διαχείριση των υδάτινων πόρων
3. Η οδηγία 2000/60 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 23ης Οκτωβρίου 2000 για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων
4. Διαχείριση Ανά λεκάνη απορροής ποταμού- Διαχειριστικά Σχέδια
5. Διεθνείς Κανόνες και Αρχές Διαχείρισης των υδάτινων Πόρων. Πηγές Διεθνούς Δικαίου (Εθιμικό δίκαιο, Διεθνείς Συνθήκες, Συμβάσεις και Πράξεις Διεθνών Οργανισμών)
6. Διεθνείς Οργανισμοί και ο ρόλος τους στη διαχείριση των υδάτινων πόρων
7. Διακρατική συνεργασία και επίλυση διαφορών στον τομέα των υδάτινων πόρων
8. Η Ελληνική νομοθεσία και οι αρμοδιότητες της Διοίκησης στη Διαχείριση των υδάτινων πόρων
9. Η νομοθεσία κρατών μελών της Ε.Ε. στη διαχείριση των υδάτινων πόρων. Συγκριτική Μελέτη
10. Μελέτες περιπτώσεων θεσμικής διαχείρισης υδατικών πόρων σε αναπτυγμένες, αναπτυσσόμενες, και ημιανάπτυκτες χώρες
11. Υδάτινοι πόροι και Οικονομική Ανάπτυξη
12. Μοντέλα Διαχείρισης Υδάτινων Πόρων
13. Η οικονομική θεωρία της κατανομής πόρων και ανάλυση κόστους-οφέλους, ρόλων εμπορίας και τιμολόγησης νερού,
14. Η ιδιωτικοποίηση και τιμολόγηση του νερού με λειτουργίες ζήτησης και προσφοράς και η Συνταγματική προστασία του νερού ως κοινό αγαθό και φυσικός πόρος

Διδακτικές και Μαθησιακές Μέθοδοι - Αξιολόγηση

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών στη διδασκαλία του μαθήματος: ΝΑΙ. Χρήση Η/Υ, διαδικτύου και προβολέα. Προβολή διαφανειών (power point) με τα απαραίτητα στοιχεία της διδακτέας ύλης, χρήση διαδικτύου για προβολή πολυμέσων σχετικών με την διδακτέα ύλη. Χρήση ΤΠΕ στην επικοινωνία με τους φοιτητές :Μέσω της πλατφόρμας eclass.	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	**Δραστηριότητα**	**Ώρες**
	Διαλέξεις	50
	Πρακτικές Ασκήσεις, μελέτες περιπτώσεων μέσα στην αίθουσα	30
	Αυτοτελής Μελέτη	60
	Σύνολο Φόρτου Εργασίας Εξαμήνου Μαθήματος	**125**
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	1. Εξέταση γραπτή στο τέλος του εξαμήνου. 2. Γραπτή πρόοδος στο μέσο του εξαμήνου ή κουίζ κατανόησης ανά μάθημα 3. Εθελοντική γραπτή εργασία ή/και προφορική παρουσίαση για επιπλέον μονάδες. 4. Ομαδικές εργασίες 5. Διασφάλιση διαφάνειας στην αξιολόγηση της επίδοσης των φοιτητών: Οι φοιτητές μπορούν να δουν το γραπτό τους ανά πάσα στιγμή και να συζητήσουν με τους διδάσκοντες για τον τρόπο αξιολόγηση τους.	

Συνιστώμενη Βιβλιογραφία

Βιβλιογραφία:

1. Larry W. Mays (1996) Water Resources Handbook, McGraw-Hill Commission of the European

Communities, Pricing policies for enhancing the sustainability of water resources, COM/2000/0477 final. (Luxemburg Office for Official Publications of the European Communities, 2000)
2. United Nations, Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR), United Nations Human Settlements Programme (UN-Habitat), World Health Organization (WHO), 2010. The Right to Water, Fact Sheet No. 35, Geneva
3. Resolution A/RES/64/292. United Nations General Assembly, General Comment No. The right to water. (UN Committee on Economic, Social and Cultural Rights, 2010.)
4. P. Koundouri, N. Papandreou, K. Remoundou, Y. Kountouris , in: Koundouri P., Papandreou N. (eds) Water Resources Management Sustaining Socio-Economic Welfare, A Bird's Eye View of the Greek Water Situation: The Potential for the Implementation of the EU WFD, Global Issues in Water Policy, 7. Dordrecht https://doi.org/10.1007/978-94-007-7636-4

Περιοδικά και Άρθρα σε Πρακτικά Συνεδρίων:

1. Polytimi Farmaki, Apostolos Tranoulidis "Water policy in Greece: management and pricing under the provisions of the European Water Framework Directive 2000/60/EC in CBU INTERNATIONAL CONFERENCE ON INNOVATIONS IN SCIENCE AND EDUCATION MARCH 21-23, 2018, PRAGUE, CZECH REPUBLIC pp.107-112
2. Polytimi M. Farmaki, (2018) Analysis of the implementation of full cost recovery of water services and water pricing in Greece under the provisions of the Water Framework Directive 2000/60/EC. Focusing on the Legal Aspect, Journal of Economic and Finance IOSR Journal of Economics and Finance (IOSR-JEF) e-ISSN: 2321-5933, p-ISSN: 2321-5925.Volume 9, Issue 1 Ver. III (Jan.- Feb .2018), PP 30-39
3. H. Unnerstall, The Principle of Full Cost Recovery in the EU-Water Framework Directive - Genesis and Content. J Environ Law, 19 (1), 2007, 29–42. https://doi.org/10.1093/jel/eql038
4. A. Reynaud, Assessing the impact of full cost recovery of water services on European households, Water Resour Econ, 14, 2016, 65-78. https://doi.org/10.1016/j.wre.2016.04.001